

วิสัยทัศน์ผู้บริหารการศึกษาตามหลักธรรมในทุติยปาปณิกสูตรของ
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร*
The Vision of The Educational Administrators in the
Dutiyapapanika Sutra of The Pariyattidhamma School
General Education Sakon Nakhon Province

พระครูโพธิสังวรคุณ ฉัตรจรัส และเจ้าอธิการบุญช่วย โชติวงศ์
Phrakhun Photisungworakru Chatcharat and Chao Athikan Boonchuay Chotivungso
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Chang301965@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิสัยทัศน์ที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมในทุติยปาปณิกสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมในทุติยปาปณิกสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีจำนวน 105 รูป/คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมโดย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์แบบโครงสร้าง ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) และสรุปข้อเสนอแนะโดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิสัยทัศน์ที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมในทุติยปาปณิกสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม

*ได้รับบทความ: 29 พฤศจิกายน 2562; แก้ไขบทความ: 3 กรกฎาคม 2563; ตอรับตีพิมพ์: 15 กันยายน 2563

และรายด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบวิสัยทัศน์ที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมในพุทธีย ปาปนิกสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า การปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมในพุทธีย ปาปนิกสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า 1) ด้านจักษุมา ควรจะมีการวางแผนในการดำเนินนโยบายตามความมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มองการณ์ไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) ด้านวิธูโร ควรคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมที่จะเกิดขึ้นกับการบริการจัดการสถานศึกษามีการจัดการที่ดี จัดบุคลากรให้ตรงกับสายงานที่ถนัดตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล 3) ด้านนิสสยสัมปันโน การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน รู้จักและเข้าใจในศักยภาพของบุคลากรในองค์กรเป็นอย่างดี

คำสำคัญ: วิสัยทัศน์; ผู้บริหารการศึกษา; หลักธรรมในพุทธีย ปาปนิกสูตร

Abstract

The aims of this research were: 1) to study the vision of the educational Administrators in the Pariyattidhamma Schools Dutiyapāṇika Sutta of the Pariyattidhamma Schools, General Education, under Sakon Nakhon Buddhist National Office, 2) to compare the samples' opinion towards the educational institute administration and 3) to study the ways to develop the vision of the educational administrators according to the Dhammas in the Dutiyapāṇika Sutta. The research samples were 105 of the administrators and teachers in the Pariyattidhamma schools. The study was carried out by the means of mixed method research. For the qualitative research, the interview form was used as a tool; for the quantitative one, a questionnaire was used to find the data. The statistics used in this research were: frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, f-test; the data were analyzed and synthesized to find the suggestions.

The research results were as follows:

1. The statistic scores (both overall score and each aspect's score) of the educational administrators in the Dutiyapāṇika Sutta of the Pariyattidhamma Schools, General Education, under Sakon Nakhon Buddhist National Office were at a high level.

2. The comparative statistic scores (both overall score and each aspect's score) of the educational administrators in the Dutiyapāṇika Sutta of the Pariyattidhamma Schools, General Education, under Sakon Nakhon Buddhist National Office were indifferent.

3. The ways to develop the vision of the educational administrators according to the dhammas in the Dutiyapāṇika Sutta were that 1) ‘Cakkhumā aspect’: there should be an operative plan according to the policies with long term and creative vision; 2) ‘Vidhuro aspect’: the public benefits occurred by good educational administration should be considered and personnel management in line with their capacity and suitability should be made; 3) ‘Nissayasampanno aspect’: human relations with colleagues, awareness and understanding of the personnel potentials in the organizations should be raised.

Keywords: Vision; Educational Administrators; Dutiyapapanika Sutra

1. บทนำ

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ หรือยุคโลกไร้พรมแดนที่ขับเคลื่อนโลกด้วยกระแสทุนนิยมนี้ ความก้าวหน้าทางข้อมูลข่าวสารตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ ย่อมส่งผลให้ศักยภาพในการแข่งขันของทุกองค์กรสูงขึ้นตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็นไปในระดับโลก ระดับประเทศ ในสถาบันภาครัฐหรือเอกชน ความอยู่รอดขององค์กรดังกล่าว ย่อมขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจอย่างถูกต้องรอบคอบ และทันต่อเหตุการณ์ของผู้บริหารที่จะต้องพิจารณาทั้งงาน และคน ให้มีความสุขและความสำเร็จของงานไปพร้อมกัน ในปัจจุบันการบริหารขององค์กรต่างๆ ของไทย เป็นการบริหารตามแนวทุนนิยมโดยเลียนแบบปรัชญาและแนวทางการบริหารของประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะการนำเอาทฤษฎีการบริหารจากองค์กรของประเทศที่ทันสมัย (Modernization Theory) มาเป็นตัวแทนของการบริหารการนำเอาทฤษฎีการบริหารของประเทศที่ทันสมัย ซึ่งใช้ตัวแทนของทุนนิยมในการบริหารองค์กรนั้นมีความจำเป็น เพราะเป็นกระแสหลักในการบริหารองค์กรของโลกในปัจจุบันถ้าองค์กรของ

ไทยไม่ก้าวลงไปร่วมในกระแสหลักของทุนนิยมนี้ ก็จะถูกทอดทิ้งให้ล้าหลัง และเสียเปรียบไม่สามารถแข่งขันกับองค์กรของประเทศอื่นๆ ไปอีกยาวนาน (Klanprasert, 2010 : 1)

อย่างไรก็ตามหากองค์กรยังคงใช้ตัวแบบของการบริหารที่มีทุนนิยมเป็นตัวขับเคลื่อนองค์กรโดยไม่สนใจตัวแบบทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวแบบในการบริหารร่วม ก็จะประสบกับภาวะที่องค์กรได้กำไร แต่องค์กรสอบตกทางด้านคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ในปัจจุบันเราจะเห็นองค์กรทั้งของภาครัฐและเอกชนมากมาย ที่คิดเพียงแค่ว่าแสวงหากำไรให้ได้มากที่สุดแต่ขาดการดูแลความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate social responsibility) ส่งผลให้ภาพลักษณ์ขององค์กรพลอยเสียหายไปด้วย องค์กรถูกตั้งคำถามจากประชาชน ถูกทำร้ายจากภัยธรรมชาติขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ที่จะยอมให้องค์กรอยู่ร่วมกับชุมชนนั้นหรือสังคมนั้นๆ ต่อไป เพราะฉะนั้นการสร้างสมดุลในการบริหาร เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารองค์กรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญห การบริหารที่มี

แนวทางทุนนิยมเพียงแนวทาง พุทธศาสนากลับมีหลักธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารได้เป็นอย่างดีก่อนหน้านี้เป็นอันมาก (Chayawattana, 2011 : 1)

ดังนั้น การศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในการนำหลักธรรมในทศพิธราชธรรมมาบูรณาการเข้ากับหลักการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญที่จะศึกษาว่าผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดสกลนครได้มีการปฏิบัติในระดับใดบ้าง ซึ่งจะทำให้เห็นภาพของคุณลักษณะของผู้บริหาร ที่มีผลต่อองค์กรนั้นมีวิธีการบริหารจัดการองค์กรที่ดีในท่ามกลางบริบททางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีของประเทศไทยที่ขับเคลื่อนด้วยกระแสทุนนิยมที่มีความแปรผันและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหรือผ่านพ้นวิกฤติต่างๆ อย่างเป็นไปด้วยดีประสบความสำเร็จทั้งงานและคนหรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่างานก็ได้ผลคนก็เป็นสุข ซึ่งจะทำให้องค์กรเป็นองค์กรที่เติบโตพัฒนาอย่างยั่งยืนท่ามกลางของกระแสโลกาภิวัตน์ได้เป็นอย่างดีต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิสัยทัศน์ที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมในทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดสกลนคร

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหาร ตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดสกลนคร

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดสกลนคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยวิธีวิทยาแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยวิธีวิทยาเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology Research) และการวิจัยวิธีวิทยาเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology Research) และการผสม โดยการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือใช้แบบสัมภาษณ์ (เชิงคุณภาพ) และแบบสอบถาม (เชิงปริมาณ) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ (เชิงคุณภาพ) และส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบ (เชิงปริมาณ) และผสมในเชิงการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการทางสถิติ (Statistics Analysis) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยดำเนินการ 2 ประการดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

2. ศึกษารูปแบบโครงสร้างแบบสอบถาม งานวิจัยเรื่องวิสัยทัศน์ของผู้บริหารตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และรูปแบบและโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ งานวิจัย เรื่องวิสัยทัศน์ของผู้บริหารตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตร ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดสกลนคร ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ชุด มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบสัมภาษณ์เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ สถานภาพ แยกเป็นบรรพชิต และคฤหัสถ์ ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ วุฒิการศึกษา แยกเป็นต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ตอนที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มี 3 ด้าน ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยพิจารณาที่ตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข และให้ความเห็นชอบ

5. นำเสนอแบบสัมภาษณ์จากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์และจัดทำแบบที่แก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา และผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัย การประเมินผล วัดผลหรือด้านสถิติคณิตศาสตร์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องตรงกับเรื่องที่วิจัย

6. นำแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามผลการประเมินหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ให้มีจำนวนข้อและเนื้อหาที่สอดคล้องตรงกับเรื่องที่วิจัยและพิมพ์นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกได้ดังนี้ตำแหน่งหน้าที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือผู้ที่มิตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 78รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 74.3 รองลงมาคือ ผู้ที่มีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 รูป/คน คิดเป็น ร้อยละ 25.7 สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ บรรพชิต จำนวน 66 รูป คิดเป็นร้อยละ 62.9 และคฤหัสถ์ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1 วุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 43 รูป/คน คิดเป็น ร้อยละ 41.0 รองลงมาคือ ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 38รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีวุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 24 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 22.9

2. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อวิสัยทัศน์ผู้บริหารการศึกษาตามหลักธรรมในพุทฺธยปานิสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีต่อวิสัยทัศน์ผู้บริหารการศึกษาตามหลักธรรมในพุทฺธยปานิสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.11 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านจักษุมหา วิสัยทัศน์ผู้บริหารการศึกษาตามหลักธรรมในพุทฺธยปานิสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ท่านเป็นผู้ที่มีการปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และสนใจใฝ่ถามทุกข์สุขเสมอกันทุกคน รองลงมา ได้แก่ท่านสามารถบูรณาการหลักสูตรและสาระเรียนรู้ในห้องเรียนประยุกต์เข้ากับหลักเศรษฐกิจพอเพียง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านเป็นผู้ที่มีส่วนในการพัฒนา ส่งเสริมบรรยากาศในการใฝ่เรียนใฝ่รู้แก่นักเรียน

2.2 ด้านวิบุโร วิสัยทัศน์ผู้บริหารการศึกษาตามหลักธรรมในพุทฺธยปานิสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนครโดยรวมเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์แบบกัลยามิตร และส่งเสริมบรรยากาศใฝ่เรียนใฝ่รู้แก่นักเรียน รองลงมา ได้แก่ ท่านสามารถวิเคราะห์การใช้จ่ายภายในสถานศึกษา

อย่างสมเหตุสมผลและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา

2.3 ด้านนิสสัยสัมปันโน วิสัยทัศน์ผู้บริหารการศึกษาตามหลักธรรมในพุทฺธยปานิสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยรวมเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีมนุษยสัมพันธ์ดีในการติดต่อประสานงานดำเนินแนวนงานตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการได้ รองลงมา ได้แก่ ท่านสามารถสื่อสารและประสานงานให้แต่ละฝ่ายให้ดำเนินแนวนงานตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการได้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ท่านมีการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาของท่านแบบยึดประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นหลัก

3. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีต่อวิสัยทัศน์ผู้บริหารการศึกษาตามหลักธรรมในพุทฺธยปานิสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จังหวัดสกลนคร ผลการเปรียบเทียบคุณภาพความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อวิสัยทัศน์ผู้บริหารการศึกษาตามหลักธรรมในพุทฺธยปานิสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร จำแนกตามตำแหน่ง สถานภาพ และวุฒิ การศึกษานำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบวิสัยทัศน์ที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมในพุทฺธยปา

ปณิกสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมและด้านจักขุมา ด้านวิรูโร ด้านนิสสัยสัมปโน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 ผลการเปรียบเทียบวิสัยทัศน์ที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมในทุติยปาปณิกสูตรของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านจักขุมาแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านนิสสัยสัมปโนแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านวิรูโรไม่แตกต่าง

4. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะวิสัยทัศน์ผู้บริหารการศึกษาตามหลักธรรมในทุติยปาปณิกสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร จากผลการศึกษาผู้วิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมและข้อเสนอแนะซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวิสัยทัศน์ผู้บริหารการศึกษาตามหลักธรรมในทุติยปาปณิกสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนครดังนี้

4.1 วิสัยทัศน์ของผู้บริหารตามหลักทุติยปาปณิกสูตร ในการบริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้การบริหารสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะการเป็นผู้บริหารในระดับสูงของโรงเรียนนั้นต้องรู้จักมองการณ์ไกล มองเห็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกันหาแนวทางแก้ไข

ลงมือปฏิบัติร่วมกันกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด รู้จักการจัดสรรเฉพาะด้านให้ถูกต้อง จัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานที่มอบหมาย มีความโอปปอ้อมอารีมีมนุษยสัมพันธ์

4.2 วิสัยทัศน์ของผู้บริหารด้านจักขุมา ในการบริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน เมื่อจบการศึกษา ควรติดตามว่านักเรียนมีความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีคุณภาพหรือไม่ เพื่อทราบถึงผลของการศึกษาที่นักเรียนได้รับจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมแล้วนำไปปฏิบัติว่าเกิดผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด อีกทั้งยังเป็นการหาแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่องด้วยและควรมีการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์กับผู้บริหารโรงเรียนที่มีความรู้ และนำมาปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนของตนให้ประสบผลสำเร็จทางการศึกษายิ่งขึ้นไป

4.3 วิสัยทัศน์ของผู้บริหารด้านวิรูโร ในการบริหารสถานศึกษาของท่านควร จัดการธุระเฉพาะด้านให้ถูกต้อง หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขร่วมกัน เช่นปัญหาการขาดแคลนนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งในปัจจุบันมีการบวชเรียนน้อยเพราะการศึกษาในปัจจุบันขยายโอกาสมากขึ้นทำให้เยาวชนนิยมเข้ารับการการศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลมากกว่า ฉะนั้นจึงต้องหาสิ่งเร้าต่างๆ มีรางวัลสำหรับนักเรียนที่การเรียนดี มีการมอบทุนการศึกษา ตลอดถึงการพาคณะบุคลากรเยี่ยมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจด้วย และควรส่งเสริมให้มีการจัดการด้วยความเชี่ยวชาญและละเอียดของการบริหารมากยิ่งขึ้น

4.4 วิสัยทัศน์ของผู้บริหารด้านนิสสัยสัมปโน ในการบริหารสถานศึกษานั้น ควรพัฒนาตนให้เป็นผู้มีอริยาศย์ไม่ตรีต่อบุคลากรทุกคนที่ทักทายก่อนเสมอเมื่อพบเจอ เพื่อสร้างความคุ้นเคยซึ่งจะก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในการทำงานร่วมกัน ทำให้บุคลากรมีความมั่นใจกล้าแสดงออกอย่างมีศักยภาพ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิสัยทัศน์ผู้บริหารการศึกษาตามหลักธรรมในพุทธปาปนิกสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจบางประเด็น จึงนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ด้านจักขุมา ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มองการณ์ไกล และมองทุกงานอย่างมืออาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับพระธรรมโกศาจารย์ (Phra Thammakosajarn, 2017 : 13) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น (Getting things done through other people) และได้กล่าวถึงเรื่องพุทธวิธีบริหาร นอกจากจะมีพุทธพจน์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร กระจ่ายอยู่ในพระไตรปิฎกแล้วการที่ได้ศึกษาพุทธพจน์เหล่านั้นก็จะทำให้ทราบถึงพุทธวิธีบริหารการศึกษาพุทธวิธีบริหารโดยการใช้หน้าที่ของนักบริหารเป็นกรอบในการพิจารณา หน้าที่ (Function) ของนักบริหาร มีอยู่ 5 ประการตามคำย่อในภาษาอังกฤษว่า POSDC และที่เกี่ยวข้องกับด้านจักขุมาก็คือข้อแรกที่ว่าด้วย P คือ Planning

หมายถึง การวางแผนเป็นการกำหนดแนวทางเนื้องานในปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร และมีนักวิชาการคือ ทักษะแสงทองดี (Saengthongdee, 2018 : 137) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล วิสัยทัศน์คือ สิ่งที่ยากเห็น อยากมีอยากเป็นในอนาคตหรือภาพความสำเร็จในอนาคตที่มีความเป็นไปได้ ทำท่าย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และค่านิยมขององค์การ ผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้มาก คือ ได้อ่าน ได้ฟัง ได้เห็น ได้ทำมาก คนที่มีวิสัยทัศน์และมุ่งมั่นนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ

2. ด้านวิรุโรวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ด้านวิรุโร ในการบริหารสถานศึกษาควรจัดการธุระเฉพาะด้านให้ถูกต้อง หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น แนวทางการแก้ไขร่วมกันซึ่งมีความสอดคล้องกับพระธรรมโกศาจารย์ (Phra Thammakosajarn, 2017 : 13) ได้กล่าวถึงคำตรัสขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในพุทธปาปนิกสูตรเกี่ยวกับคุณลักษณะ 3 ประการของนักบริหารที่จะช่วยให้การบริหารทำสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและกล่าวถึงด้านวิรุโรว่า หมายถึง จัดการธุระได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักการเงินต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญทางการเงิน คุณลักษณะที่สองนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษคำว่า Technical Skill คือ ความชำนาญการด้านเทคนิคหรือทักษะทางด้านการปฏิบัติงาน และมีนักวิชาการได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษา

3. ด้านนิสสัยสัมพันธ์โน วิสัยทัศน์ของผู้บริหารด้านนิสสัยสัมพันธ์โนนั้น ควรพัฒนาตนให้เป็นผู้มีอริยาบถไม่ตรีต่อบุคลากรทุกคน ทักทายก่อนเสมอเมื่อพบเจอ เพื่อสร้างความคุ้นเคยซึ่งจะก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในการทำงานร่วมกัน ทำให้บุคลากรมีความมั่นใจกล้าแสดงออกอย่างมีศักยภาพ และผู้บริหารต้องมีกัลยาณมิตรเกื้อกูลอุปถัมภ์ ทำตนให้เป็นกลางและเป็นที่ยอมรับใจต่อทุกคน มีความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอันเป็นการอาศัยซึ่งกันและกันสอดคล้องกับพระธรรมโกศาจารย์ (Phra Thammakosajarn, 2017 : 13) ได้กล่าวถึงด้านนิสสัยสัมพันธ์โน หมายถึง พึงพาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน ให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดมีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานให้แต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนินแนวทางตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการบรรลุได้ หรือมีความสามารถในการผูกใจคน ให้เป็นที่รักของคนโดยสามารถทำให้พนักงานแต่ละคนปฏิบัติงานตามคำสั่งด้วยความเต็มใจได้ เป็นต้น คุณลักษณะที่สามนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษคำว่า Human Relation Skill คือความชำนาญด้านมนุษยสัมพันธ์หรือทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์และได้มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลการวิจัยและจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1. ควรมีการวิจัยแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำเกี่ยวกับโรงเรียนเพื่อนำมาพัฒนาทางการศึกษาให้มีผลยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยแนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักปาปนิกสูตรในสถานศึกษา
3. ควรมีการวิจัยแนวทางการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

วิสัยทัศน์ที่มีต่อการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมในทศตูปาปนิกสูตร ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดสกลนคร ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาในด้านจักขุมหา ที่เกี่ยวกับผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์แบบทศตูปาปนิกสูตร โดยมีลักษณะเด่นด้านวิรู การบริหารงานต่างๆ ในสถานศึกษาควรนึกถึงประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นกับสถานศึกษา ด้านนิสสัยสัมพันธ์โน ผู้บริหารควรรู้จักองค์กรของตนว่ามีจุดด้อยจุดแข็งอย่างไรรู้จักการปรับปรุงองค์กรให้ทันต่อเหตุการณ์ในการบริหาร

References

- Chayawattana, K. (2011). *personnel management and work by means of the Lord Buddha*. Bangkok : Pimdee Printing Company Limited.
- Klanprasert, S. (2010). Administrative Leadership By applying according to the principle of Sappurisdhamma 7: Case Study of True Corporation Public Company Limited. *Buddhist Thesis Master's Degree*. Graduate School : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Thammakosajarn. (2017). *Nittayasarn Manager, opens the Tri Sutra for executives to use the principles for success*. <http://info.gotomanager.com/-news/printnews.aspx?id=70732> (Accessed 6 September 2017).
- Saengthongdee, T. (2018). *Buddhist Leadership Characteristics*. Bangkok : n.p.